

ENNUSTE

Kauppasodan kärjistyminen on merkittävä riski Suomen taloudelle

Suomen talous | 10.06.2025 | Aino Silvo, Petteri Juvonen

KIRJOITTAJAT

Aino Silvo
Vanhempi ekonomisti

Petteri Juvonen
Vanhempi ekonomisti

Kansainvälisen kauppapolitiikan kehitys määrittää voimakkaasti Suomen talouden toimintaympäristöä ennustevuosina 2025–2027. Yhdysvaltojen tempoilevan politiikan vuoksi on hyvin epävarmaa, millaisiin ulkomaankaupan tulleihin ennustejaksolla päädytään. Vaihtoehtolaskelmassa tarkastellaan kahta vaihtoehtoista kehityskulkua kauppapolitiikassa ja sitä, miten ne vaikuttavat Suomeen. Laskelmien perusteella kauppasodan päätyminen piristäisi Suomen viennin ja talouden kasvua. Toisaalta kauppasodan merkittävä kärjistyminen heikentäisi Suomen vientiä ja talouskasvua selvästi.

Suomen Pankin kesäkuun 2025 ennusteen vaihtoehtolaskelmassa tarkastellaan kahden

skenaarion avulla kauppapolitiikan ja kauppapoliittisen epävarmuuden vaikutusta Suomen talouden kehitykseen ennustevuosina 2025–2027.¹ *Suotuisa skenaario* kuvaa tilannetta, jossa kauppasota jää taakse ja Yhdysvallat pääsee sopuun keskeisten kauppakumppaniensa kanssa vuoden 2025 toisella puoliskolla. Keskimääräiset tullit Yhdysvaltojen ja sen kauppakumppaneiden välillä laskevat pysyvästi nykyisestä, ja kauppapoliittinen epävarmuus häviää nopeammin kuin perusennusteessa. *Haitallinen skenaario* puolestaan kuvaa tilannetta, jossa kauppasota Yhdysvaltojen ja sen kauppakumppaneiden välillä kärjistyy vuoden 2025 toisella puoliskolla, tullit nousevat selvästi ja pysyvästi nykyisestä ja kauppapoliittinen epävarmuus säilyy hyvin suurena koko ennustejakson ajan.

Suotuisassa skenaariossa Suomen BKT kasvaa nopeammin kuin perusuralla läpi koko ennustejakson, sillä sekä vienti, yksityiset investoinnit että kulutus piristyvät. Haitallisessa skenaariossa puolestaan kauppasodan kärjistyminen leikkaa Suomen talouskasvua ennustevuosina voimakkaasti ja BKT:n kasvu elpyy toden teolla vasta vuonna 2027. Laskelmien perusteella nykyiset tullit ja epävarmuus hidastavat jo talouskasvua Suomessa. Kauppasodan kärjistymisen mahdollisuus ja Yhdysvaltojen kauppapolitiikan arvaamattomuus luovat selkeän talouskasvua heikentävän riskin ennustejaksolle.

Skenaariolaskelmat on toteutettu Suomen Pankin Aino 2.0 -mallilla. Laskelmat on tehty päivitetyn oletuksen mutta vastaavaan tapaan kuin Suomen Pankin joulukuun 2024 vaihtoehtoislaskelma, jossa on myös kuvattu kauppasotaan liittyviä taloudellisia vaikutusmekanismeja tarkemmin. Tässä artikkelissa esitettyjen laskelmien oletukset kauppapolitiikasta, tullien tasosta ja Suomen talouden ulkoisen toimintaympäristön kehityksestä ovat yhdenmukaisia Euroopan keskuspankin kansainvälisen talouden skenaariolaskelmien kanssa. Laskelmissa huomioidaan kauppapolitiikan aiheuttamat muutokset Suomen ulkoisessa kysynnässä, kilpailijamaiden vientihinnoissa ja öljyn hinnassa lähivuosina.

Laskelmissa huomioidaan myös Yhdysvaltojen asettamien tullien suora vaikutus Suomen vientituotteiden hintoihin Yhdysvalloissa sekä EU:n Yhdysvalloille asettamien tullien vaikutus tuontitavaroiden hintoihin Suomessa. Sen sijaan kauppapolitiikan vaikutukset euribor-korkoihin ja valuuttakursseihin on jätetty huomioimatta. Kauppasota on jo kevään aikana aiheuttanut suuriakin liikkeitä etenkin dollarin valuuttakurssissa, mutta valuuttakurssien kehitystä eri skenaarioissa koko kolmen vuoden ennustejaksolla on vaikea ennakoida.

Tullien lisäksi Suomen taloudelle on merkittävää se, kuinka kauppapoliittinen epävarmuus kehittyy. Skenaarioissa huomioidaan, että epävarmuus vaikuttaa Suomen ulkoiseen kysyntään ja siten Suomen vientiin, mutta myös suoraan kotimaisiin yksityisiin investointeihin ja yksityiseen kulutukseen. Epävarmuuden kasvu saa suomalaiset kuluttajat ja yritykset varovaisemmiksi, mikä vähentää yksityistä kulutusta ja investointeja. Yritysten rahoituskustannukset nousevat, kun

yritysrahoituksen riskilisät kasvavat epävarmojen näkymien vuoksi. Epävarmuuden nopea hälveneminen vaikuttaa päinvastaisesti.

Laskelman oletukset: kauppapolitiikka määrittää Suomen ulkoisen toimintaympäristön kehitystä

Yhdysvallat ilmoitti huhtikuussa 2025 korkeista tuontitulleista kaikille kauppakumppaneilleen. Myöhemmin Yhdysvallat ilmoitti kuitenkin lykkäävänsä näiden tullien voimaantuloa 90 päivällä. Suomen Pankin kesäkuun ennusteessa oletetaan, että lykkäyspäätöksen mukaiset alhaisemmat tullit jäävät ennustejaksolla pysyvästi voimaan. Näin ollen Yhdysvaltojen tavaratuontiin kohdistuu ennustejaksolla 10 prosentin suuruinen yleinen lisätulli, mikä koskee myös EU:ta ja Suomea. Sen sijaan Kiinasta Yhdysvaltoihin tulevaan tavaratuontiin kohdistuu 30 prosentin suuruinen lisätulli. Lisäksi Yhdysvalloista Kiinaan tulevaan tuontiin kohdistuu 10 prosentin vastatulli. Nämä lasketaan ennen Donald Trumpin toista kautta voimassa olleiden tullien päälle.

Suotuisassa skenaariossa oletetaan, että kauppaneuvottelut johtavat lopputulokseen, jossa ulkomaankaupan tullit pääosin poistuvat Yhdysvaltain ja sen kauppakumppaneiden väliltä vuoden 2025 kolmannesta neljänneksestä lähtien. Yhdysvallat ja EU pääsevät pysyvästi kauppasopuun, ja niiden välisestä tavarakaupasta poistetaan kaikki tullit. Myös Yhdysvaltojen ja Kiinan väliset kauppajännitteet lientyvät merkittävästi, ja Yhdysvaltojen tulli Kiinan-tuonnille alenee 10 prosenttiin. Samalla Kiina luopuu vastatulleistaan Yhdysvalloille. Suotuisassa skenaariossa oletetaan lisäksi, että kauppapoliittinen epävarmuus häviää nopeasti tämän vuoden ja ensi vuoden alkupuolen aikana.

Suotuisassa skenaariossa Suomen ulkoinen kysyntä kasvaa sekä vuonna 2025 että 2026 nopeammin kuin perusennusteessa, sillä kauppapoliittisten jännitteiden lieventyminen vahvistaa maailmantalouden suhdannetta. Vuonna 2027 ulkoinen kysyntä kasvaa perusennusteen mukaisesti. Pienempien tullien vuoksi kilpailijoiden vientihinnat nousevat hitaammin kuin perusennusteessa. Öljyn hinta nousee hieman nopeammin kuin perusennusteessa, sillä maailmantalouden nopeampi kasvu lisää öljyn kysyntää (taulukko 1).

Haitallisessa skenaariossa sen sijaan oletetaan, että kauppaneuvotteluissa ei saavuteta sopimuksia ja ulkomaankaupan tullit nousevat selvästi verrattuna perusennusteessa oletettuun. Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen kauppasota eskaloituu uudelleen kevään liennytyksen jälkeen, ja niiden välisessä tavarakaupassa tulevat voimaan huhtikuussa 2025 ilmoitetut molemminpuoliset merkittävät, yli 100 prosentin tullit. Lisäksi oletetaan, että kauppapoliittinen epävarmuus säilyy suurena koko ennustejakson ajan, mikä vähentää kansainvälistä ja kotimaista kysyntää entisestään.

Haitallisessa skenaariossa Suomen ulkoinen kysyntä kasvaa vuosina 2025 ja 2026 selvästi hitaammin kuin perusennusteessa, sillä kärjistyvä kauppasota heikentää maailmantalouden kasvua voimakkaasti. Vuonna 2027 maailmantalous alkaa vähitellen toipua ja Suomen vientimarkkinat kasvavat lähes samaa vauhtia kuin perusennusteessa. Korkeampien tullien vuoksi Suomen kilpailijamaiden vientihinnat ensin nousevat nopeammin kuin perusennusteessa. Myöhemmin perusennustetta heikompi kansainvälinen kysyntä hidastaa hintakehitystä. Samoin öljyn hinta laskee perusennusteeseen verrattuna selvästi heikon kansainvälisen kysynnän vuoksi (taulukko 1).

Skenaarioissa käytetyt ulkoiset oletukset			
Ero vuosimuutokseen perusennusteessa (%-yksikköä)	2025	2026	2027
<i>Suotuisa skenaario</i>			
Ulkoinen kysyntä	0,3	0,3	0,0
Kilpailijamaiden vientihinnat	-0,2	-0,1	0,2
Öljyn hinta	0,8	1,1	0,1
<i>Haitallinen skenaario</i>			
Ulkoinen kysyntä	-1,5	-1,6	-0,1
Kilpailijamaiden vientihinnat	0,3	-0,4	-0,7
Öljyn hinta	-3,0	-5,0	-0,2

Lähteet: Suomen Pankki ja Euroopan keskuspankki.

Laskelman tulokset: kauppasota uhkaa työntää Suomen pitkittyneeseen matalasuhdanteeseen

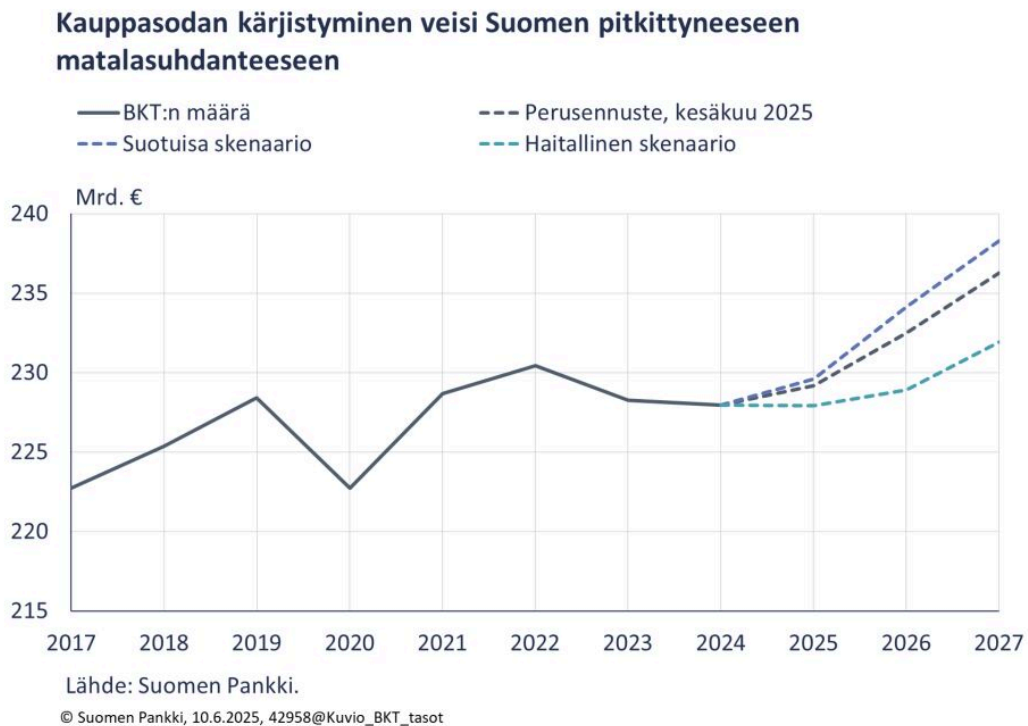
Suotuisassa skenaariossa tullit laskevat ja kauppapoliittinen epävarmuus hälvenee ennusteen perusuraan verrattuna vuoden 2025 kolmannelta neljänneksestä alkaen. Kun kansainvälisen kaupan esteet ja kauppapoliittinen epävarmuus eivät enää haittaa kasvua, vuonna 2025 Suomen BKT kasvaa 0,2 prosenttiyksikköä nopeammin kuin perusennusteessa. Vuonna 2026 talous kasvaa 0,5 prosenttiyksikköä ja vuoden 2027 aikana 0,1 prosenttiyksikköä nopeammin kuin perusennusteessa (taulukko 2). Kauttaaltaan nopeamman kasvun ansiosta BKT:n määrä on vuonna 2027 korkeampi kuin perusennusteessa (kuviokuva 1).

Koska kauppapolitiikan suunta määrittää voimakkaasti Suomen ulkoisen toimintaympäristön kehitystä, skenaariossa vienti kehittyy ennusteajaksolla paremmin kuin perusennusteessa (kuvio 2). Lisäksi alhaisemmat tullit laskevat Suomen vientihintoja perusennusteeseen verrattuna, mikä myös kasvattaa kysyntää Suomen vientituotteille.

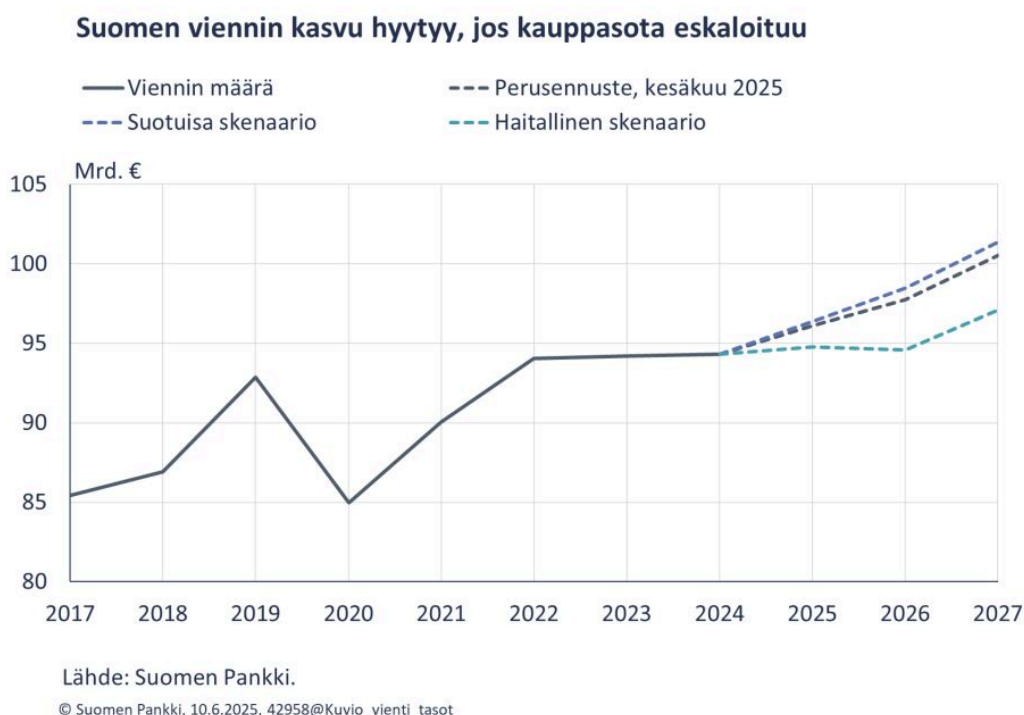
Suotuisassa skenaariossa myös yksityiset investoinnit ja kulutus kasvavat nopeammin kuin perusennusteessa, kun epävarmuus tulevasta kauppapolitiikasta häviää ja kansainvälisen talouden jännitteet lievenevät (taulukko 2). Yritysten suhdannenäkymät selkenevät ja investointihalukkuus vahvistuu verrattuna perusennusteeseen. Kuluttajien luottamus kohenee ja kulutushalut lisääntyvät, mikä tukee entisestään talouskasvua.

Suotuisassa skenaariossa kuluttajahintainflaatio kehittyy kuitenkin likimain samoin kuin perusennusteessa. Kysynnän vahvistuminen ja öljyn kallistuminen yhtäältä lisäävät hintojen nousupaineita, toisaalta tuontihintojen lasku hidastaa inflaatiota (taulukko 2).

Kuvio 1.

Kuvio 2.

Haitallisessa skenaariossa tullit nousevat ja kauppasota kärjistyy, erityisesti Yhdysvaltojen ja Kiinan välillä mutta myös Yhdysvaltojen ja EU:n välillä. Kauppapoliittinen epävarmuus on suurta.

Näiden tekijöiden vaikutuksesta talous kehittyy merkittävästi perusennustetta heikommin läpi ennustejakson. Suomi ajautuu pitkittyneeseen matalasuhdanteeseen. BKT:n vuosikasvu on 0,5 prosenttiyksikköä hitaampaa kuin perusennusteessa vuonna 2025 ja 1 prosenttiyksikön hitaampaa vuonna 2026. Vuonna 2025 BKT ei näin ollen kasva lainkaan, ja kasvu on hidasta vielä vuonna 2026 (taulukko 3). Vuonna 2027 talouskasvu toipuu, mutta BKT jää selvästi pienemmäksi kuin perusennusteessa (kuviot 1).

Skenaariossa kauppasodan kärjistyksen vaikutus Suomen vientiin on huomattava. Vuonna 2025 viennin kasvu hyyyty, ja vuonna 2026 vienti supistuu, kun ulkoinen kysyntä Suomen viennille vähenee merkittävästi. Vuonna 2027 viennin kasvu elpyy, mutta viennin määrä jää selvästi alhaisemmaksi kuin perusennusteessa (kuviot 2).

Haitallisessa skenaariossa yksityiset investoinnit ja kulutus kärsivät epävarmuuden lisääntymisestä. Yritysten investointihalut ja kotitalouksien kulutushalut vähenevät selvästi. Kuluttajahintainflaatio on vuosina 2026 ja 2027 hieman perusennustetta hitaampaa. Vaikka tuontihinnat kallistuvat tulliensa vuoksi, heikko kulutuskysyntä ja halpeneva öljy hidastavat

inflaatiota (taulukko 3).

Suotuisan skenaarion tulokset			
Vuosimuutos (%)	2025	2026	2027
Bruttokansantuote			
Perusennuste*	0,5	1,5	1,6
Skenaario	0,7	2,0	1,8
Poikkeama perusennusteesta (%-yks.)	0,2	0,5	0,1
Vienti			
Perusennuste*	1,9	1,7	2,8
Skenaario	2,2	2,2	2,9
Poikkeama perusennusteesta (%-yks.)	0,3	0,5	0,1
Yksityiset investoinnit			
Perusennuste*	-2,5	4,2	3,8
Skenaario	-2,2	5,0	3,9
Poikkeama perusennusteesta (%-yks.)	0,2	0,8	0,2
Yksityinen kulutus			
Perusennuste*	0,3	1,7	1,8
Skenaario	0,7	2,7	2,1
Poikkeama perusennusteesta (%-yks.)	0,3	1,0	0,3
Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi			
Perusennuste*	1,7	1,4	1,8
Skenaario	1,7	1,4	1,9
Poikkeama perusennusteesta (%-yks.)	-0,0	-0,0	0,1
* Suomen Pankin kesäkuun 2025 ennuste.			

Lähde: Suomen Pankki.

Haitallisen skenaarion tulokset			
Vuosi	2025	2026	2027
Vuosimuutos (%)			
Bruttokansantuote			
Perusennuste*	0,5	1,5	1,6
Skenaario	-0,0	0,4	1,3
Poikkeama perusennusteesta (%-yks.)	-0,5	-1,0	-0,3
Vienti			
Perusennuste*	1,9	1,7	2,8
Skenaario	0,5	-0,2	2,6
Poikkeama perusennusteesta (%-yks.)	-1,4	-1,9	-0,2
Yksityiset investoinnit			
Perusennuste*	-2,5	4,2	3,8
Skenaario	-2,8	3,2	3,6
Poikkeama perusennusteesta (%-yks.)	-0,3	-1,0	-0,2
Yksityinen kulutus			
Perusennuste*	0,3	1,7	1,8
Skenaario	0,0	0,5	0,6
Poikkeama perusennusteesta (%-yks.)	-0,3	-1,2	-1,2
Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi			
Perusennuste	1,7	1,4	1,8
Vaihtoehtoinen kehitys	1,7	1,2	1,5
Poikkeama perusennusteesta (%-yks.)	0,0	-0,2	-0,3
* Suomen Pankin kesäkuun 2025 ennuste.			
Lähde: Suomen Pankki.			

Kauppasota on Suomen taloudelle merkittävä riski

Skenaariolaskelmien perusteella tämänhetkiset tullit ja kauppapoliittinen epävarmuus jarruttavat jo talouskasvua Suomessa, ja näihin liittyvien haittojen häviäminen piristäisi kasvua tänä ja ensi vuonna selvästi. Haitallisen skenaarion mukaiset nykyistä selvästi korkeammat tullit ja kasvava epävarmuus taas pitäisivät Suomen pitkittyneessä matalasuhdanteessa, eikä Suomen talous kasvaisi lainkaan tänä vuonna ja vain vähän ensi vuonna. Talouskasvua tukeva vaikutus suotuisassa skenaariossa ei kuitenkaan ole yhtä suuri kuin kauppasodan kärjistyksen heikentävä vaikutus haitallisessa skenaariossa. Kauppapolitiikan kansainväliselle ja Suomen taloudelle aiheuttamat riskit ovat siten selkeästi heikompaan kehitykseen viittaavia.

Inflaation osalta skenaariolaskelmien vaikutukset ovat pienet. Skenaariolaskelmissa ei oleteta muutoksia valuuttakursseihin. Kauppasodan lientyminen voisi kuitenkin johtaa dollarin vahvistumiseen ja suurempaan öljyn hinnan nousuun kuin suotuissa skenaariossa oletetaan. Näiden tekijöiden vuoksi kauppasodan lientyminen voisi kiihdyttää inflaatiota tässä arvioitua enemmänkin.

Haitallisessa skenaariossa inflaatio on perusennustetta hitaampaa vuosina 2026 ja 2027. Korkeammilla tuontitulleilla on inflaatiota kiihdyttävä vaikutus, mutta heikomman kysynnän ja öljyn hinnan laskun vuoksi inflaatio hidastuu skenaariolaskelmassa. Mikäli Yhdysvaltojen tuontitullit Kiinalle kasvattaisivat Kiinan vientiä Eurooppaan, tämä hidastaisi inflaatiota entisestään. On kuitenkin myös mahdollista, että Yhdysvaltojen ja Kiinan väliset tullit aiheuttaisivat merkittäviä häiriöitä kansainvälisiin tuotantoketjuihin. Tämä voisi johtaa tiettyjen tuotteiden saatavuuden heikkenemiseen ja hintojen nousuun. Tällaisia viennin uudelleen ohjautumisen vaikutuksia ja tuotantoketjuhäiriöitä ei ole laskelmassa otettu huomioon.

Suomen Pankin [joulukuun 2024 vaihtoehtolaskelman](#) ja tässä kuvatun suotuisan skenaarion oletukset ovat pääpiirteittäin samat mutta vastakkaisen suuntaiset.² Merkittävin ero on laskelmien ajoituksessa, sillä joulukuun laskemassa vaikutukset Suomen talouteen laskettiin 2025 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien, mutta tässä laskelmassa vaikutukset lasketaan vuoden 2025 kolmannesta neljänneksestä lähtien. Tämä vaikuttaa vuositason arvioihin vuosista 2025 ja 2026 siten, että tässä laskelmassa suurempi vaikutus kohdistuu vuoden 2026 talouskasvuun. Tämän laskelman suotuisassa skenaariossa oletetaan myös suurempi muutos kauppapoliittisessa epävarmuudessa kuin joulukuun laskelmassa oletettiin, mikä suurentaa vaikutusta BKT:n kasvuun joulukuun laskelmaan verrattuna. Tässä esitetty haitallinen skenaario puolestaan kuvaa selkeästi voimakkaampaa kauppasodan kärjistymistä kuin mitä joulukuun vaihtoehtolaskelmassa ennakoitiin.

Viitteet

1. Tässä artikkelissa esitetyt laskelmat eivät välttämättä edusta Euroopan keskuspankin tai eurojärjestelmän näkemystä. †
2. Joulukuun 2024 vaihtoehtolaskelmassa oletettiin tavaratuonnille 60 prosentin molemminpuoliset tullit Kiinan ja Yhdysvaltojen välille sekä 10 prosentin molemminpuoliset tullit muiden maiden ja Yhdysvaltojen välille. Lisäksi huomioitiin myös kauppapoliittisen epävarmuuden vaikutus. Joulukuun laskelmassa tehdyt oletukset ovat sittemmin pääpiirteittäin toteutuneet, ja niiden vaikutukset on huomioitu kesäkuun ennusteessa. Tässä esitetty suotuisa skenaario on lähellä joulukuun 2024 ennusteen perusuraa, koska skenaario kuvaa tullien poistoa ja epävarmuuden hälvenemistä. †

Asiasanat

ennuste, kansainvälinen kauppa, kauppapolitiikka, tuontitullit, vaihtoehtolaskelma